

**sDen utvidede utenriks- og
konstitusjonskomite og militærkomiteen
Fellesmøte onsdag den 27. juni 1951 kl. 15.**

Formann: Finn Moe.

Det ble ikke foretatt navneopprop.

Formannen: Jeg går ut fra at alle medlemmer har disse forslagene, også det som dessverre ikke var omdelt til igår. Om det skulle være noen som ikke ennå har fått det, ligger det på bordet her.

Natvig Pedersen: Jeg må si at jeg forstår ikke riktig det siste forslag som er kommet frem her. Det er et forslag om 2 komiteer såvidt jeg forstår, og hvis vi skal begynne å diskutere det, har jeg inntrykk av at det blir å begynne forfra igjen og kanskje på et vanskeligere grunnlag enn vi startet første gang, så jeg kan for min del ikke skjønne at det kan legges til grunn.

Det annet forslag, som jeg forstår at formannen er kommet med, gir etter mitt skjønn uttrykk for det vi er kommet frem til etter det ordskifte vi har hatt, så det vil jeg kunne tiltre. Jeg vil bare tilrå at en i nest siste avsnitt, hvor det heter at utvalget bør velges av Stortinget blant medlemmer av den utvidede utenrikskomite, sier: Utvalget velges av og blant medlemmene av utenrikskomiteen. Det passer best med den karakter som dette utvalget får, slik som det er organisert her.

Smitt Ingebretsen: Det siste forslag, som ganske riktig omfatter 2 komiteer, var fremlagt for å forsøke å finne en basis som kunne løse spørsmålet uten noen unødig strid. Det var på det rene at de forslag som var fremlagt ville vekke sterk motstand på forskjellig hold. Forslaget om de to komiteer er bygget på den forutsetning at det her gjaldt to forskjellige oppgaver som var av så forskjellig natur at det måtte være en rimelig løsning at man skilte dem fra hverandre. Det ene var å få et utvalg av militærkomiteen og den utvidede utenrikskomite som kunne behandle militærpolitiske spørsmål og forberede dem for den videre behandling i de to komiteer. Det annet spørsmål var å skape en kontakt mellom Storting og Regjering når det gjaldt å følge de skridt som ble tatt i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger. En slik oppgave er jo av den natur at det var rimelig at den komite som skulle vareta den, måtte ha sitt mandat av Stortinget selv. Derfor er det foreslått at den komiteen skal velges av Stortinget.

Jeg beklager at det ikke har vært mulig å samle alle om dette forslag. Det har fått tilslutning fra formennene i Kristelig Folkeparti, Bondepartiet, Venstre og Høyre, og jeg hadde håpet at det også skulle ha fått tilslutning fra Arbeiderpartiets side - men det har altså dessverre ikke lyktes.

Når det gjelder de andre foreliggende forslag, vil jeg for mitt vedkommende - men det er bare for mitt personlige vedkommende, jeg taler ikke på andre vegne enn mine egne - si at jeg finner ikke å kunne stemme for noen av dem, fordi jeg mener at de vil kunne komme til i realiteten å skjulte ut den utvidede utenrikskomite som den Komite Regjeringen skal føre sine drøftelser med om utenrikspolitiske spørsmål. Det er mere og mindre klart i de tre foreliggende forslag at det kan bli utviklingen, men jeg mener at risikoen for at det blir utviklingen, er så stor at jeg ikke ønsker å stemme for noen av dem. Jeg mener at det er viktig i disse spørsmål at det er den komite som ifølge Stortingets reglement er gitt den oppgave å være rådgivende for Regjeringen og som Regjeringen skal kunne konferere med i visse spørsmål - at det er den komite som også faktisk får den oppgave.

Valen: Dette er jo ei lang forhistorie, men det var jo slik at etter det framlegget som statsministeren hadde ført i pennen etter konferanser, der hadde utvalet 2 oppgaver. I det framlegget som formannen har lagt fram til svar på dette, er det i det fyrste framlegget absolutt ikkje noko att av den oppgåva som hadde med å skapa kontakt om bereidskapen og som det i statsministerens brev er peika på uttrykkeleg var ei av oppgåvene. I det framlegget eg har teki med, har eg altså peika på det at det måtte vera fyresetnaden. Så har formannen laga eit nytt utkast, og ein må vel seia at heller ikkje der finst det noko reelt uttrykk for den sida av oppgåva. Det er derfor heilt utelukka at vi andre kan gå med på det framlegget som der er lagt fram. Men dessutan er det jo slik at representanten for Bondepartiet alt frå fyrst av sa at kombinasjonen av desse to ting, med sitt kontaktorgan om forsvarstiltaka og for å drøfta og førebu spørsmål som har militærpolitisk karakter, meinte han at han ikkje kunne vera med på, han meinte at det kom for nære den stillinga som den utvida utanrikskomiteen har etter reglementet. No ser vi altså at også representantar for Høyre har hevda sterkt dette synet. Under dei forhold har det jo lite føre seg å prøva å koma til ei samling akkurat på den måten. Derfor har da Smitt Ingebretsen kasta ut dette framlegget om å dela det i to komitear. Prinsipielt kan det godkjennast også så vidt eg forstår av Bondepartiet, og eg forstår ikkje at det skulle vera noko vanskeleg å gå fram etter den lina. Men i denne forsamlinga her er vi snart 30 mann, og å diskutera desse forslaga i det vide og det breide, det har vel lite føremål. Spørsmålet er: Kan eit lite utval med representantar frå alle parti koma fram til eit fellesframlegg, så kan vi då leggja det fram i eit nytt møte. Dette utvalet burde ha kontakt med statsministeren som har vori med før. Eg synest det er ein praktisk framgangsmåte at ein prøvar på nytt at representantar for dei ymse parti prøvar å koma fram. Dersom ikkje det lukkast, så vert der her åpenbart to vidt forskjellige syn, og det heile ramlar naturlegvis frå einannan.

Eg skal ikkje koma inn på realiteten i det, eg vil berre kasta ut tanken at ein prøvar, hvis det er noko grunnlag for det, ein ny freistnad på samarbeid om eitt fellesutkast frå alle parti.

Vatnaland: Hr. Valen sa at det er ei lang forhistorie, og det er rett. Det er også rett det som hr. Valen opplyste, at eg frå fyrste stund vi har arbeidd med dette

spørsmålet, gruppeførerane saman med statsministeren, ikkje har kunna gå med på noko av dei framlegg som har komi, fordi eg har funne at det går for nære dei rettighetene og dei pliktane som den utvida utanriksnemnda har etter reglementet. Det var jo eit lengere ordskifte i den utvida utanriksnemnda i eit møte for ikkje lenge siden, men der var ikkje militærnemnda, så vidt eg hugsar, og det er litt vanskeleg her å kunna gjeva noko kort resyme av det som kom fram der om dei ymse syn, og eg skal heller ikkje prøva å gjera det.

Det er rett som hr. Smitt Ingebretsen har opplyst at eg etter dei tvilsmåla eg har hatt før, likevel kan gå med på det framlegget som han no har komi med, av di eg meiner at ein her har fått det meir konsentrert i ei slik form at det kan forsvarast ut ifrå reglementet når det gjeld saksområdet til den utvida utanriksnemnda. Om det kan ha noko føre seg, det som hr. Valen no antyda om igjen å prøva å samarbeida dei ymse syn, tør eg ikkje ha noka meining om, men eg vil berre ha sagt at slik som dei framlegga har vori forma ut som ein før har hatt, har eg som sagt funni å måtta taka avstand frå dei, og eg kan heller ikkje godta nokre av dei andre framlegga som ligg føre her, og dersom ikkje Arbeidarpartiet kan gå med på det framlegget som no alle dei andre parti står samla om, så vidt eg skyner, så har eg lita tru på at det kan føra til noko anna resultat om vi no tek fatt på nye forhandlingar med representantar for dei ymse parti.

Friis: Jeg tror jeg uttrykte meg såvidt oppriktig forrige gang vi behandlet denne sak at det vel for alle ville synes merkelig om jeg nå kunne snu og begynte å stemme for et av forslagene. Og min tro på at dette kan føre til noe godt, er aldeles ikke blitt styrket ved å bli forelagt 3 forslag istedenfor ett. Jeg har prøvd å gå igjennom disse forslagene og se hvorved de divergerer. Jeg skal bare peke på et par punkter. Det hele er så vaklende og utflytende. I det ene står det at utvalget bør ha til oppgave å forberede I det andre står det at utvalget *skal* forberede for den utvidede utenrikskomite. Derved fremtrer det jo i virkeligheten som en komite. I ett utkast står det: Utvalget *bør* holdes løpende underrettet av Regjeringen I det andre: Utvalget *vil* få løpende orientering om hvordan Regjeringen bruker sin fullmakt osv.

Dette fører bare til uklarhet om Regjeringens stilling og Stortingets stilling og dermed til svekkelse av den ubetingede tillit som skulle være til stede innenfor hele folket om at Stortinget arbeider etter de retningslinjer det har i vår forfatning og at de kontrollorganer som er til stede, også er i full virksomhet.

Nå fikk vi jo høre i dag også her at Stortinget sannsynligvis vil bli sammenkalt allerede i slutningen av juli. Da kan det vel ikke haste så veldig med dette, i allfall inntil slutningen av juli må det vel kunne gå an å ha den tilstrekkelige tillit.

Det jeg vesentlig har å innvende mot det siste forslag, er at utvalget skal oppnevnes av Stortinget. I og med at Stortinget oppnevner et slikt utvalg på 7 medlemmer, oppnevner dermed Stortinget en overkomite - slik vil det i all fall bli

oppfattet, og alt dette mener jeg er meget farlige linjer som vi er inne på, og jeg kan ikke stemme for noen av de tre foreliggende forslag.

Lavik: Det har vori arbeidd med denne saka lenge, og eg har rekna med at det måtte vera råd å koma fram til eit sams syn når det galdt ei nemnd, ei kontaktnemnd, som ho også har vore kalla.

No i dag ligg det føre to framlegg: 1 frå Arbeiderpartiet og så 1 frå dei andre, dei borgarlege partia. Eg synest det ville vera leiddt, skulle vi ikkje kunna arbeida oss saman her i denne saki - eg tenkjer då på stoda slik som ho er ute millom folket. Får vi ikkje ei kontaktnemnd her som alle kan samla seg om, så trur eg at det vil koma til å taka seg dårleg ut, ute millom folket.

Av det som ligg føre her i dag, kan eg gjeva min stønad til det som dei «borgarlege» har lagt fram, og eg gjev min stønad på dei premisser som hr. Smitt Ingebretsen nemnde. Eg trur at det går an å setja ned to nemnder. Den fyrste kan vera tenleg, og den siste nemnda som det er gjort framlegg om, den meiner eg det er naudsynleg at vi får. Eg meiner ikkje det same som hr. Friis her, at det ville verta eit overkontrollorgan eller kva eg skal kalla det, det er ei spesiell nemnd som vert sett ned med ei serskild oppgåve, med eit serskilt mandat, og då må også nemnda verta oppnemnd av Stortinget.

Eg tek opp att at eg synest det er leiddt at samarbeidet om denne tingen skulle breستا, og difor så vil eg vera med på å stø under den tanken som hr. Neri Valen bar fram, at det er verd å gjera ei ny prøve om vi ikkje skulle kunna arbeida oss saman, det synest vel å vera nokså stor skilnad millom desse to framlegga, men eg meiner at stoda er såpass ålvorleg at det var verd ei prøve. Det ville ikkje vera giltt om dette skulle breستا no, og då tenkjer eg ikkje på stoda slik som ho er millom tingmennene, men slik som stoda er ute millom folket.

Torp: Jeg vil heller ikke gå inn på realiteten. Jeg vil gjerne understreke, fordi det jo kan misforstås, at der foreligger ikke tre forslag. Der foreligger flere utkast, og hvert utkast bygger jo på en debatt som har vært i komiteen, og man forsøker i disse utkast å nå frem til en formulering av et forslag som kunne samle komiteen. Det er jo det man må bygge på. Det gjelder det forslag som formannen har forsøkt å sette i pennen, og det samme forhold er vel til stede når det gjelder hr. Smitt Ingebretsens forslag - på grunnlag av den debatt som har vært ført i komiteen, har man søkt å nå fram til et forslag som kunne samle, det har vært hensikten i alle disse tilfelle. Men jeg har sagt det før og jeg vil gjenta det: Hvis man ser på tingen i og for seg, er det ikke lett å finne fram til en komite som ikke streifer inn på saksområdet til de to komiteer, ikke bare inn på den utvidede utenrikskomites mandat, men også i høy grad inn på militærkomiteens mandat. Det er i grunnen ikke mulig å unngå det. Jeg har også sagt det før, og jeg er fremdeles av den oppfatning, at der er et visst behov til stede for å finne fram til et slikt utvalg hvor man kan legge fram spesielle saker, derom kan det ikke være tvil. Men jeg kan ikke skjønne at det å opprette to komiteer i denne forbindelse, kan være en måte å komme utenom den strid som er oppstått på. Eller la meg heller si det slik: Det kan jeg godt skjønne, men hvis jeg ser

på det rent saklig, vil jeg spørre: Hvordan er det da med de militærpolitiske spørsmål? De influerer i høyeste grad og vil i aller høyeste grad kunne komme til å influere på disposisjonene. Og derfor er det jeg mener at man må ha et fellesutvalg som samler alt dette - hvis man for alvor skal kunne bedømme de disposisjoner som er tatt. Og det siste utvalg kan vel ikke unngå i høy grad å komme inn på militærkomiteens oppgaver. Jeg sitter ikke selv i militærkomiteen, jeg sitter i den forsterkede militærkomite, men det er klart at det ikke er til å unngå at den oppgave som det siste utvalg skulle ha, ville komme sterkt inn på de oppgaver som i høyeste grad tilligger militærkomiteen.

Når det gjelder å prøve seg påny, så vil jeg si at vi har forsøkt å være skrivekyndige flere av oss, men jeg tror ikke det er så lett å nå fram til et resultat.

Nå - det er jo presidentskapet som har forelagt oss denne saken og bedt om en uttalelse. Kunne det være en vei å gå at vi sender saken tilbake til presidentskapet og forteller akkurat hvordan situasjonen er, at de og de har stemt for det utkastet som er laget av hr. Smitt Ingebretsen og de andre har stemt for det utkastet som formannen har laget? - Men der vil jeg nok gjerne si når det først er nevnt, at det var konferert med meg om dette utkastet igår, og jeg sa at jeg skal gå over til at Stortinget oppnevner utvalget, men når hr. Natvig Pedersen i dag har uttalt seg slik som han har gjort, så er jeg enig med hr. Natvig Pedersen i at det bør ikke stå at Stortinget skal oppnevne. Men hvis vi velger denne utvei, så kan det være et spørsmål. Det jeg da tenker på er den ting at kanskje et nytt forum som ikke er så tallrikt som vi og som ikke har gjort så mange forsøk som vi på å finne fram til en løsning, kunne greie dette - med andre ord, om det var mulig for presidentskapet å finne fram til en praktisk løsning. Det kunne ikke da være noe i veien for, hvis presidentskapet skulle mene at de trengte å konferere med partiformennene og utenrikskomiteens og militærkomiteens formann, at vi kunne tiltre og gi opplysninger og forsøke å finne frem til en løsning.

Jeg antyder dette. Skulle det være en vei, er jeg fortsatt villig til å gjøre nye anstrengelser for at vi skal kunne nå fram til et enstemmig resultat. Det er det verdien ligger i, synes jeg, i denne forbindelse.

Hambro: Jeg ville bare si noen ord i anledning av hr. Friis' uttalelse om at vi ser i dag at Stortinget skal komme sammen sist i juli. Vi ser løse forlydender i dagspressen, og vi kan ikke i dag gå ut fra som en given ting at Stortinget skal innkalles da. Det er, så vidt meg bekjent, ingen henvendelse gjort til presidentskapet, det svever helt i det blå, både tidspunktet og det annet, og jeg synes i hvert fall ikke det er noe som influerer på denne sak her. Jeg tror at hvis vi ønsker å finne en løsning, må vi gjøre det nu, og den siste antydning av hr. Torp om å sende dette til en slags ny veikomite som skulle prøve å komme frem, tror jeg ikke noe videre på. Det er jo en lang utvikling og lange diskusjoner som ligger bak dette, og halvparten av presidentskapets medlemmer har ikke hatt adgang til å følge de diskusjoner, de har ikke vært med på dem, så jeg skulle tro at den eneste mulighet ville være at hr. Torp sammen med en fra hvert parti kom sammen og eventuelt

tilkalte formannen i utenrikskomiteen og formannen i militærkomiteen, for å se om man kunne nå frem til en enighet. Gjør de det, så meget desto bedre, og hvis de ikke gjør det, kan vi ikke spille mer tid på det. Vi har ofret svært mange diskusjoner på dette, men der er en mulighet, og jeg setter pris på å høre at hr. Torp, såvidt jeg forsto, var villig til å medvirke til det. Når han ville medvirke med presidentskapet, må det være enda bekvemmere å medvirke med dem som kan sakens forhistorie.

Watnebryn: Jeg skal ikke ha uttalt meg om behovet for eller hensiktsmessigheten med en slik påtenkt komite, men det er fra en rekke av medlemmene i den utvidede utenrikskomite gitt uttrykk for frykt for at denne komite kan komme til å gå sterkt inn på det arbeidsområde som den utvidede utenrikskomite har. Jeg kan respektere en slik omtanke for den utvidede utenrikskomites arbeidsområde, men jeg vil nok si at jeg synes at appetitten, når det gjelder å begi seg inn på det arbeidsområde militærkomiteen har, er i største laget. Det opererer her med to forskjellige utvalg. Det første skal være et slags arbeidsutvalg for de to komiteer, som skal behandle saker av militærpolitiske natur; det andre utvalget skal skape en stadig kontakt mellom Storting og Regjering når det gjelder vårt forsvar og beredskapssituasjonen i det hele, utvalget skal til enhver tid følge de tiltak som blir gjort på det beredskapsmessige område i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger. Jeg kan ikke skjønne at dette er tilfredsstillende for militærkomiteen. Nå har ikke jeg konferert med militærkomiteens formann om dette, men det skulle forundre meg meget om ikke han også er av den oppfatning at dette vil bevege seg så sterkt inn på militærkomiteens område at det ikke kan være tilfredsstillende. En har, synes jeg, i enda høyere grad grunn til å befrykte at dette kommer til å beskjære vår komite langt sterkere enn det har vært antydning når det gjelder den utvidede utenrikskomite.

Natvig Pedersen: Jeg tror som hr. Hambro at det er liten hjelp i å utsette dette spørsmål til en senere stortingssesjon når den måtte komme. Personlig går jeg ut fra at det ikke kan bli tale om å innkalle Stortinget igjen i løpet av juli måned. Videre har jeg ikke noen større tro på at det vil være noen hjelp i å oversende dette til presidentskapet, for forholdet er det at fire av presidentskapets medlemmer har vært med her og har formodentlig tatt sitt standpunkt nå. Jeg tror at disse komiteer i fellesskap må se om de kan bli enig om de prinsipper de vil bygge på, og hvis de ikke kan bli enig om det, finnes det etter mitt skjønn ikke noen løsning på dette. Og det er ikke så rart, for det er et nokså vanskelig spørsmål å lage en slik komite som man faktisk skal overlate en ekstra oppgave som grenser så sterkt inn på to så viktige komiteer som dette gjør.

Hr. Lavik sa at etter hr. Smitt Ingebretsens forslag siste punkt, ble det en spesialkomite, og det mener jeg er helt riktig; det blir en spesialkomite oppnevnt av Stortinget og den skal behandle spørsmål som ellers hører inn under den utvidede utenrikskomite og delvis under militærkomiteen, og det å oppnevne en spesialkomite med noe av det samme formål, selv om man kan si at man gjerne burde ha en mindre komite enn den man har, det er allikevel etter mitt skjønn en

farlig vei å gå. Den kommer til å erstatte den ene eller begge av disse komiteer, og der er jeg enig med hr. Watnebryn i at det å oppnevne en komite som faktisk i realiteten kommer til å sette den utvidede utenrikskomite delvis ut av funksjon, det er ikke klokt og det er ikke riktig. Jeg vil si at likeoverfor de oppgaver som den utvidede utenrikskomite kan bli pålagt, er dette lille utvalg for lite. Det er vel derfor vi har følt oss nødt til å gjøre den utvidede utenrikskomite såpass stor. Det jeg har kommet frem til gjennom ordskiftene her, hvis man skal komme til et positivt resultat, det er at vi ikke skulle bygge på en spesialkomite, men at vi skulle bygge på et fast arbeidsutvalg. Det kan ha sin betydning, det kan få sin betydning, om vi etablerer et slikt fast arbeidsutvalg, som det er antydnet i formannens forslag. Her gjør det seg altså gjeldende to helt ulike synsmåter, og hvis vi ikke kan bli enig om å akseptere i hvert fall det minst risikable, det minst farlige, nemlig et slikt fast arbeidsutvalg i første omgang, tror jeg ikke vi kommer til noe resultat.

Kjøs: Etter de forskjellige utformninger av forslaget, som foreligger, er det ganske klart at det også vil komme til å gå inn på militærkomiteens arbeidsområde, og dette har vakt en nokså stor betenkelighet blant komiteens medlemmer, det er ikke noen grunn til å legge skjul på det. Man har hatt en viss frykt for at man da skulle komme til å holde oss utenfor behandlingen av saker som komiteen egentlig skulle kjenne og være med på å behandle. Derfor hadde jeg tenkt meg at i den utforming som er lagt frem her av hr. Smitt Ingebretsen, måtte man si i første avsnitt:

«Oppnevningen av utvalget skal ikke i noen henseende forandre den oppgave og det ansvar den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite og militærkomiteen har i henhold til Stortingets reglement.»

– så det ble helt klart at heller ikke militærkomiteens saksområde skulle berøres av dette utvalg.

Jeg synes ikke det har så stor hensikt å diskutere realiteten i spørsmålet nå. Det er vel overordentlig vanskelig å komme frem til noe tilfredsstillende resultat. Derfor vil jeg si at det måtte være grunn til gjennom et fåtallig utvalg her å forsøke å finne frem til en form som vi kunne samle oss om. Jeg er helt enig med dem som har uttalt at skal dette ha noen hensikt, og skal det føre til å skape større trygghet i folket, må da *vi* være enig om dette utvalget, vi som sitter her. Kan ikke *vi* bli det, kan vi heller ikke vente at det skal skape noen trygghet hos andre - og jeg mener at det reelle vi må forsøke å komme frem til nå, det må være å enes om å nedsette et fåtallig utvalg som skal forsøke å finne frem til et forslag som vi alle kan samles om. Ellers må etter min mening saken falle.

Valen: Her gjeld det to ting: det eine er spørsmålet om eit arbeidsutval for utanrikskomiteen, det er no det det er mest krav om. Vel, punkt 1 i framlegget til hr. Smitt Ingebretsen har eit slik arbeidsutval, og som eit arbeidsutval for den utvida utanrikskomite og militærkomiteen har eg ikkje noko tvilsmål ved det, og då synest eg det må vera greitt å ordna det på den måten. Det er klart at eit arbeidsutval for ein

komite kan ikkje frita komiteen for nokon ting. Det er ingen ting i vegen for å leggja til dei orda som formannen i militærkomiteen nemnde, men tingen her at det skal vera eit arbeidsutval til stades, som Regjeringa kan venda seg til om ho vil, og som nemnda har pålagt å førebu sakene, og då skulle den ting forsåvidt vera grei. Men så var det det spørsmålet som vart reist i Stortinget under debatten, at ein skulle ha eit utval eller ein komite som hadde høve til, som det kort er uttrykt her av hr. Smitt Ingebretsen - «å følge de tiltak som blir gjort på det beredskapsmessige område i henhold til gitte fullmakter og bevilgninger.» Det er vel ingen som kan seia at det er ikkje noko. Eg vil peika på at det er ein stortingsvald komite, og denne stortingskomiteen tek føre seg og drøfter dei framlegg som blir gjort. Men så er det, for å få eit intimt samarbeid med Riksstyret og Stortinget, ein institusjon som representerer også dei andre parti i Stortinget, for di denne sak er ei fellessak som vi gjerne vil lyfta opp over partigrensene og skapa den turvande tillit til i Stortinget og i folket. Eg trur ikkje det vil bli tale om nokon kompetansestrid mellom denne komiteen og militærkomiteen eller andre komitear. Det er for at ein skal kunna fylgja sakene som forresten statsministeren klårt sa i den konferansen vi hadde. Eg meiner det er bruk for ein slik komite, det er god bruk for han, av hensyn til dei viktige oppgåver som her ligg føre i forsvaret. Vil ikkje Regjeringa og arbeidarpartiet ha samarbeid med dei andre parti, vel så er det ikkje noko å gjera med det. Men eg er også samd i det som andre har sagt, at no må vi bli ferdige med denne saka, og no har eg kasta ut denne tanken at vi gjer ei ny freistnad, etter at desse spørsmål no er så pass utgreidde og gjennomdrøfte, på å koma fram gjennom eit slikt utval. Går ikkje det, så blir det då klårt at desse tiltak for å få eit slikt samarbeid ikkje har ført fram, og så får vi få ein slutt på det i Stortinget med eit framlegg som blir røysta ned.

Torp: Jeg vil ikke ta opp noen lengere debatt, men jeg vil si til hr. Valen at her er ikke spørsmål om Regjeringen vil og om arbeiderpartiet vil samarbeide, det vi snakker om er jo *formen* for samarbeidet. Det sier seg selv at samarbeidet jo da må skje i former som partene noe så nær også må komme frem til enighet om. Jeg kunne være fristet til å si at *vi* har ikke reist dette spørsmålet, og hvis det kommer til stykket, tror jeg også vi har de tilstrekkelige organer til å ta vare på dette samarbeidet i de ordinære komiteene. Det kan vi være klar over. Men for å gjøre et nytt forsøk, tror jeg det vil være riktig at utenrikskomiteens og militærkomiteens formenn sammen med gruppeformennene forsøker å finne frem til et forslag som tilfredsstillende alle parter.

Moseid: Jeg har hele tiden hevdet at det må ikke dannes noen ny komite som griper inn i de to komiteers arbeidsområde - den utvidede utenrikskomite og militærkomiteen, og jeg forstår det så at det nå er enighet om at det ikke skal gjøres. Da mener jeg at utvalget likeså godt først som sist kan oppgi tanken om en slik komite, for jeg tror ikke det lar seg gjøre i praksis å gjennomføre dette uten at det kommer til å innsnevre arbeidsområdet for de to komiteer vi allerede har. Derimot har jeg for min del ikke noe imot et arbeidsutvalg som de to komiteer nevner opp,

og som da har sitt spesielle gjøremål fra komiteene og i kontakt med Regjeringen. Det har jeg intet imot. Altså det første ledd av innstillingen med den tilføyelsen som formannen i militærkomiteen nevnte, det løser den siden av saken. Men de andre forslag som foreligger her, tror jeg ikke kan gjennomføres uten at det angriper i større eller mindre grad den stilling som den utvidede utenrikskomite og militærkomiteen har i henhold til reglementet.

Valen: Eg vil berre seia til hr. Torp at eg uttrykte meg for kort når eg sa at ein ikkje ville ha samarbeid. Men dersom arbeidarpartiet ikkje vil ha eit samarbeid med dei andre partia om forma for eit utval eller ei nemnd som skal ta seg av dette, så må vi få det på det reine og få ein ende på dette. Dette arbeidet som vi no meir og mindre har haldi på med frå januar - februar, må anten resultera i noko, eller vi må slutta med det.

_____:¹ Jeg er enig med hr. Torp i at det i grunnen ikke er nødvendig med flere organer enn vi har i dag, og jeg vil i likhet med hr. Friis stemme imot hvis det blir avstemning om å nedsette et eget organ, som i alle tilfelle vil komme til å berøre den ene eller begge av disse komiteene. Derfor stemmer jeg imot at det overhodet opprettes en ny komite.

Hambro: Jeg tror at den eneste mulighet er den som har vært antydnet i forskjellig former, og jeg vil da foreslå at man ber de to komiteformenn og en representant fra hver gruppe om å gjøre et forsøk på å komme til enighet. Jeg vil ikke si gruppeførerne, for jeg vil gjerne at hr. Smitt Ingebretsen skal møte der, som har vært med på dette arbeidet. Det er her en mulighet for en løsning, og jeg tror den eneste, og noen lang tid kan det jo ikke ta.

Formannen: Jeg hadde tenkt at man sender dette til presidentskapet og ber det foranledige sammenkalt en sådan konferanse, men hvis det er ønske om at de to komiteformenn tar initiativet til det, kan jeg være enig i det.

Så vidt jeg forstår, har ingen uttalt seg imot dette, og det vil da bli gjort. Jeg går da ut fra at de to formenn kan sende direkte svar til presidentskapet, hvis det ikke lykkes å oppnå enighet, og at vi ikke behøver noe nytt møte her.

Møtet hevet kl. 15.45.

¹ Det går ikke fram av referatet hvem som hadde ordet her